

LA CRITICA DE LA PATRIA

SETMANARI TRADICIONALISTA.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

EN BARCELONA, trimestre. 1 pesseta
FORA, idem. 1'25 »

ULTRAMAR Y ESTRANGER

Trimestre. 2'50 pessetas

Número solt: 5 céntims

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERÍA

LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 1 pesseta

Número atrassat: 10 céntims

NOTICIAS DE DON CARLOS.

Nostre estimat colega *El Correo Catalan*, publicá en la edició de diumenge lo següent telegrama:

«Director *Correo Catalan*.—Panamá 14 Mayo. — Señor y séquito llegados felizmente.—Coma.»

CREU Y ESPASA.

Oh Dios de las batallas
eres diestra, salud y gloria
nuestra.

I.

Hermós y conmovedor espectacle. Arrodillats sobre sas boinas entorn del sacerdot que celebraba l' Sant Sacrifici, estaban aquells homes valents, aquells homes forts y fermes, que no abaixaban la vista devant d' innumerables exércits, ni 'ls conmovia l' estruendo de la artillería, ni 'ls rius de sanch que per terra corrian, ni 'ls llastimosos planys dels ferits: y no obstant, allí en la presencia del Omnipotent, convertits en mansas ovelles, abaixaban son cap que 'l dia antes no había conseguit abaixarlo l' arma enemiga.

Per aixó es que aquells voluntaris se llansesen á empresas casi increíbles; per aixó es que l' nom de *carlins* aterrés, ab sols pronunciarlo, als revolucionaris de tota mena; per aixó es que 'ls lliberals no s' atrevían á atacarlos sino ab tripli-

cadassors y ajudats de la traició. Perque tenian la fé que impulsá 'ls Macabeus á llensar de sa terra als que profanaban lo temple del Senyor; perque tenian la fé que mogué á nostres antepassats á lluytar contra 'ls serralhins; perque tenian la fé que fou causa de que ls' nostres avis reptasen als fills de l' altre part del Pyrineu. La fé es la causa més principal del valor. Perxó ha dit un sabi escriptor que la creu y la espasa están íntimament unidas.

Pero tornant á nostre relat, un cop fou acabat lo Sant Sacrifici, los voluntaris de la Santa Causa s' escamparen per lo campament, anant uns á fer centinella al cim de la montanya en qual peu estaban; altres á instruirse en lo maneig de las armas; altres á entretenirse en honestas y alegres conversacions, escoltant de boca dels més antichs, diversos fets de valor que encenían lo cor dels més joves y 'ls movía á imitarlos.

No s' ohía una mala paraula, ni una blasfemia de las que s' ohían freqüentment en los campaments lliberals, ni allí 's presenciaba cap abús, cap desacato, cap desobediencia als jefes, com se veya cada dia entre las tropas del lliberalisme.

II.

En aixó l' argentí y penetrant toch de la corneta anunciá la aproximació del enemich, y al instant tots los voluntaris,

empunyant l' arma, correren á formar, conforme 'ls hi manaba l' jefe.

Ab lo cor ple d' entusiasme, obehint los tochs de la corneta, aquells homes que feya poch s' habian mostrat tant humils y rendits en la presencia de Deu, aquells que escoltaban ab lo cap baix y los ulls en terra la veu del Sacerdot, convertits en lleons acometeren ab ardit al enemich sense fer cas de la pluja de balas que aquest los hi enviaba.

Renyida fou la batalla. Més d' un voluntari de la Santa Causa, deixant la terra, aná al cel á recullir lo premi de sas fatigas y pregar per sos companys.

Los enemichs cediren. ¿Quí podía resistir l' embat dels que estaban animats per la fé en Deu y en la excelencia de la causa que defenían y la esperansa de altre millor vida?

Lo poch valor que 'ls enemichs mostraren no era aquet valor grant que produheix la Religió y causa accions heróicas, sino aquell trist valor produhit per la crítica situació en que 's trobavan.

En cambi los carlistas, anyadint un llorer més als molts que tenian guanyats, pogueren confirmar altre vegada la convicció, que ja tenian, de que la creu y la espasa jamay han estat ni estarán renyidas.—*Gay-Lussac*.

La Romeria á Montserrat.

Magnífich espectacle ha presentat la Romeria que los católichs catalans han fet á Montserrat en los días 14, 15 y 16 del present.

Acte imponent y majestuós ha sigut, en efecte, véurer congregats devant del trono de la Perla de Catalunya á més de mil cinch cents católichs que, sens arredrarse ni per los vandálichs actes de Valencia ni per actes tant lliberals com los de Figueras, han trepitjat los respectes humans, han despreciat las amenasas y se 'n han enrigut de las fanfarronerías dels lliberals que no més se creuhen valents quant no veuhen prevenció de cap classe, quan veuhen que una mordassa pot posarse á sa pestilent boca.

La Romeria se ha portat á cap de la manera més brillant. Lo dia 14, després de haberse acostat grant número de peregrins á la Sagrada Taula en la iglesia de la Mercé, se dirigiren á la estació hasta hont regná l' ordre més complert. A las nou arrencá l' tren compost de 16 vagons de tercera classe, en los que hi anaban uns 700 romers, entre 'ls quals hi havia bona representació de la «Pia-Unió de Sant Miquel», iniciadora de la Romeria, ab son coro y secció de portants del Sant Cristó, presidida per lo doctor Valls; lo «Foment Católich», la «Associació de Católichs» ab son president lo Sr. Feliú; la «Joventut Católica»; la «Associació de Sant Lluís Gonzaga»; las «Hijas de María» de Hostafranchs; lo «Centre Moral é Instructiu» de Gracia, ab son digne president nostre amich lo senyor Fortuny; la «Corte Angélica de Sant Lluís», de Gracia; lo «Círcul Católich», de Vilanova y Geltrú; lo M. I. Dr. Possa, Canonge lectoral de nostra Catedral, varios Sacerdots y numerosos peregrins de altres poblacions que pera tal efecte habian vingut á Barcelona. En marxa 'l tren, comensaren los romers á resar lo Sant Rosari, alternant ab entussiasas himnes religiosos.

Se agre garen á la Romeria numerosos peregrins de Sant Andreu, Horta, Moncada, Sardanyola, Sabadell, Tarrasa y Olesa, que la estaban esperant en sas respectivas poblacions.

Al arribar á Monistrol se organizá la Romeria en professó, y s' dirigí al poble, ahont sortí á rébrerla la Comunitat de aquella iglesia parroquial, entonant la Lletanía Lauretana.

Al arribar á la «Font dels Monjos» se organizá la professó dels romers al Monastir, d' ahont sortí á rébrerlos la Rda. Comunitat presidida per lo M. I. P. Abat revestit de pontifical, ab grant repicament de campanas. De prompte se entoná l' *Virolay* del mestre Frigola, y després la *Salve*, donant lo Reverent Pare Abat, després de aquesta, la benedicció als peregrins. Després de la presentació de la Romeria á la Verge, feta per lo Dr. Valls, se resá lo Sant Rosari, y per fi 's féu lo Mes de María.

Lo diumenje, un hermós sol, que ab sos esplendorosos raigs dauraba las perfumadas montanyas cobertas de romaní y de tota classe de flors, presentaba un aspecte magnífich. A la matinada los romers dirigian ja al Altísim y á la Verge sas primeras oracions entre 'ls reflets de las aus y 'ls melodiosos accents de la orquesta de la Pia-Unió de Sant Miquel, que recorria los entorns del Monastir. A las 7 lo dignísim Director de la *Revista Popular* Monsenyor Sardá y Salvany celebrá la missa de Comunió, en la que dirigí als romeus una fervorosa plática preparatoria, acostantse á la Sa-

grada Taula un concurs de més de mil tres-centas personas. Durant tal acte, la orquesta del Centro Católich de Obrers de Igualada tocá varias pessas.

Mes tart lo Reverent P. Abat, acompanyat de varios monjos, celebrá l' Ofici diví, que fou executat brillantment per lo coro y orquesta de la Pia-Unió.

Lo Reverent P. Frá Francisco Javier de Bonilh (ab qui franca y amigablement tinguem l' honor de conversar) pronunciá un brillant sermó que, per sa ternura y unció, feu arrancar llágrimas al auditori.

Al acabar demaná las benediccions del cel pera tot lo poble, y pera S. E. Ilma. y son representant en la Romeria, l' immortal autor de *Lo Lliberalisme es Pecat*.

S'organisaren á las tres de la tarde tres professons que s' dirigiren respectivament á la Santa Cova, á la ermita de Sant Miquel y á la dels Sants Apóstols.

Bonich aspecte presentaba la montanya al véurer serpenteijar per entre las flors y la verdor, numerosas comitivas ab sos respectius pendons, entonant cántichs que alternaban ab los acorts de las músicas, repetintne sos ecos per totas parts de la montanya y sos entorns, y sentintse d' en tant en tant entussiasas ¡viscas! á la Moreneta y al Papa-Rey.

Al tornar las professons al temple se resá lo Sant Trisagi, acabat lo qual, lo Reverent Canonge Posa pronunciá un magnífich discurs en català demostrant l' amor de la Verge á Catalunya, y animant á correspondrer á la Verge ab oracions y bonas obras.

A las nou de la nit los coros de la Pia-Unió; del Centro Moral, de Gracia; del Centro Católich, de Bages; dels de Martorell, Igualada y Sabadell, donaren una grant *serenata* als Monjos en la plassa del Monastir, en la que 's cantá, entre varias magníficas pessas, la poesia publicada en l' últim número passat, de nostre Setmanari, deguda á la ploma de un dels nostres redactors y posada en música per l' inspirat compositor don Miquel Civil. Se dispará al mateix temps un bonich ramell de fochs artificials, mentres altres romers enviaban alguns globos aereostátichs.

Lo dilluns á las sis del malí s' organizá una professó á la ermita de Sant Miquel, ahont lo Reverent Dr. Valls celebrá la Santa Missa y pronunciá una sentida y fervorosa plática pera la comunió que reberen gran número de personas. A las 10, després de celebrat l' Ofici, se pujá al Camaril ahont lo Dr. Valls posá l' escapulari de la Pia-Unió á las personas que ho sollicitaren.

A dos quarts de una se reuniren en lo temple los peregrins al efecte de despedirse de la Verge, que ho feren entre 'ls acorts de la música y donant entussiasas y atronadors ¡viscas! á la Perla de Catalunya y al Papa-Rey. D' allí se dividiren en distintas direccions pera sos respectius pobles, resant lo Sant Rosari y entonant himnes religiosos.

La Romeria de enguany ha sigut de las més brillants; com sempre, res de lliberalisme, res que contradís las santas creencias que de nostres avis heredarem, res que s' oposés en lo més mínim á l' órdre, á la moralitat y á la

verdadera llibertat católica, única que deu salvar ab sos principis la ja perduda societat actual.

Además de las Asociacions y Centros Católichs mencionats, habém vist concórrer á la Romeria los de Igualada, Castelltersol, Molins de Rey, San Quirse de Besora, Ripollet, Capellades, Martorell, Sant Andreu de la Barca y de Palomar, Borjas de Urgell, Granollers, Manresa, Bages, Pons, Pallejá, Tarragona, Figueras, Mataró, Girona, Torelló, Cervera, Hostalrich, Valls y altres que no recordem.

Felicitém cordialment á aquestas asociacions no sols per sa assistencia á la Romeria, sinó també per haber dat públich testimoni de sa fé sense intimidarlas per res los fets vandálichs y ridiculas amenasas dels lliberals.

Ab molt ordre y alegría arribaren los romeus de Barcelona, ahont la xusma lliberalisca volia repetir lo de Figueras, segons rumors que corrian.

Pero no sabém qué debian veurer los masons y lliberals, que tot *xano, xano*, se retiraren sense piular.

¿Per qué no van fer lo que desitjaban?

A boca tancada no hi entran moscas.

Si convé, un altra dia ho explicarem.

CANTARS.

Tres son los noms que hi ha escrits
en nostra immortal bandera,
Deu Patria y Rey, pero un Rey,
que ho sigui de totas veras.

Los polítichs que s' estilan
avuy en nostra nació,
sont molt constants.... quant se tracta
d' atiparse de turró.

La Unió, la del accént
ha mudat de propietari.
¡Pobreta! Que Deu t' ampari
y 't torni l' enteniment.

Es que ja n' está cansada
de beurer oli de las llantias,
y ara ha anat á refugiarse
als Asilos de 'n Santa Ana.

Diu qu' ha de torna al poder
lo partit conservadó.
Per arrencarnos la pell
tots los lliberals son bons.

¡Oh! abogada de imposibles
¡Oh! gloriosa Santa Rita,
Deslliureunos de 'n Sagasta
de 'n Pidal y de 'n Zorrilla.

Peret de la Riera.

VARIETATS.

L' AVE MARIA.

LLEGENDA HISTÓRICA

I.

Era l' any 1491: los Reys catòlics sitiaban à Granada, la poética y riquíssima capital del regne de Boabdil, que midaba llavors, segons contan los historiadors, tres lleguas de circumferencia: fortas murallas defensadas per 1,030 torres la rodeijaban com un cinzell de ferro, contant dintre de sos murs hasta 200,000 habitants segons uns, y 400,000 segons altres.

Pero sens cap dupte lo més encantador de Granada era sa riquíssima vega que 'l Genil fertilisa; componentla ombrívolas hortas y abundants en tota classe de produccions, y jardins preciosos matisats continuament ab mils de flors que embalsamaban los aires ab son puríssim perfum; y com formant lo march de tant encantador quadro, la propenca serra, en la que reflectantse 'l sol en las blanquíssimas neus que l' hi serveixen de corona, allarga per algun temps la vermellenca llum del crepuscle; convertint tot aixó la preciosa ciutat de la Alhambra y 'l Generalife en lloch fantástich,

suficient pera exaltar la ardenta imaginació dels fills del desert.

II.

Un hermós día de primavera sostingueren los moros y 'ls cristians una batussa, cosa que succehia ab grant frecuencia; en mitj del combat ningú 's cuydaba més que d' humillar al enemich: una imatge de Cristo clavat en creu 's va perdre y quedá oblidada en lo camp, sense que ningú s' apercebís de la falta hasta arribar los cristians á son campament. ¿Que 's va fer del Sant Cristo? pensaren. ¿Haurá sigut tal vegada trepitjat y destrossat pels caballs? ¿Está tal vegada intacte en mitj de la pols? ¿S' haurán apoderat d' éll los moros?

Dificil era assegurarho; y pera saberho de segur ordená la Reyna Isabel una sortida immediatament.

Mes ¿quín no seria 'l sentimentet dels cristians, al observar que habentse apoderat d' éll los fills del desert, lo profanaban de un modo horrible com llevant un reto al valor y pietat dels espanyols?

Des d' aquell moment, tots sentiren un desitj ardent de rentar la taca que en lo nom cristiá habian tirat los moros; pero ¿cóm? Vetaqui la dificultat: Era precis entrar en Granada y escarmentar als infiels. ¿De quína manera verificarho?

III.

Estém en lo pabelló real del campament de Santa Fe: la Reyna Católica ha convocat á los principals de son exércit, pera escullir lo medi de venjar l' agravi inferit al bon nom dels cristians. Era precis entrar en Granada, deyan tots y en mitj de sos carrers, rentar pública y solennement la taca que, profanant lo Sant Cristo, s' ha tirat sobre nosaltres; pero las dificultats ab que 's tropessa son immensas.

¿Qui es capás de creuhar per la vega, atravesar lo riu, pujar las murallas, y després de penetrar en la ciutat, lliurar un combat sangrient en mitj dels carrers ab los guardias y aixís que se 'n adonin ab tot l' exércit musulman? Impossible, digueren: ni 'l Marqués de Cadiz, ni 'l comte de Tendilla, ni Francisco Ramirez de Madrid, debian intentarho, puig privat l' exércit cristiá de sa acertadíssima direcció, dificil era conseguir lo fi últim que 's proposaban, aixó es, conquistar en breu la preciosa Granada: lo més dificil era que hi hagués qui s' hi atrevis: pera hassanya semblant era precis un héroe. ¿Y n' hi hauria acás algun entre 'ls sitiadors de Granada?

IV.

Trist y pensatiu estava, mentres aixó 's deya, Fernan Perez del Pulgar: alguna idea grant y

generosa se belluga en son cervell. ¿Seré capàs, se deya, de venjar la honra dels espanyols? ¿Cóm penetrar en Granada?

Sol era una temeritat, y no era fácil que ningú l'acompanyés. No obstant, sentia ferit son cor y tacat son honor, debia atrevir-se: mes no es posible, pensaba, y á pesar de tot no s'atrevia á abandonar completament la generosa idea que habia concebut.

Aixó meditaba Fernan Perez del Pulgar, quan l'hi apareix per la porta de sa tenda un patje, que l'feu sortir de sa reconcentració entregantli una carta. La obra immediatament y llegeix: «Si no t'portas com un héroe rentant la taca que profanant lo Sant-Cristo nos han fet los moros, no esperis alcansar la mà de ma filla.» S'aixeca desseguida y s'presenta en lo consell de la Reina ab los principals generals, y allí promet solemnement ensenyar á los moros que no impunement se insulta á un lleó, encara que sembli imposible que s'defensi; y 's poble espanyol lleó es invencible, qual historia sens taca no s'ha pretengut may, sense grant escarment, tacar en lo més mínim.

No deixá de extranyar á la reunió le generosa resolució de Pulgar, pero era jóve, valent, ágil y esforsat; lo foch del amor de Deu y 'l zel de sa gloria cremaba en son generós cor, son amor á Beatriz l'hi impulsaba á alló, y mogut l'home per tals ressorts, es héroe sense

volguerho; quinse més, al veurer sa resolució, se comprometen á seguirlo, decidint tots martxar aquella nit mateixa á Granada, pera ensenyar als moros que Espanya está destinada per Deu pera ser la terra del heroisme.

(Acabarà).

TREVALLS DE BARRINA.

CONVERSA.

— Ola; d'hon vens tan mudat?
 — Vinch de Sans, de ser padrí.
 D'un noy del meu oncle Oscar,
 Los pares de 'n Valentí.
 — Donchs te 'n Valentí un germá.
 ¿Li has posat un nom bonich?
 — Com si ja no 'l sapigueses:
 Si ara mateix te l'he dit.

J. V.

(LOGOGRIFO NUMERICH)

1 2 3 4 5 6 7 8. — Nom de home.
 4 1 5 3 2 6 4. — Nom infernal.
 5 1 7 8 3 4. — Apellido.
 4 8 2 5 1. — Nom de dona.
 7 2 5 8. — Roba.
 2 6 4. — Part de persona.
 4 8. — Nota musical.
 3. — Vocal.

M. G.

SOLUCIONS AL NÚMERO ANTERIOR.

Endevinalla. — LO MAPA.

Fugida de consonants. —

Pobre Espanya, estás perduda
 tant malalta y abatuda:
 las forsas te van faltant:
 no t'espantis hi ha qui 't mira
 que per tú vetllia y suspira:
 lo triunfo 's va acostant.

Logogrifo numerich. — ARMONIUM.

CORRESPONDENCIA DE LA REDACCIÓ.

G. R.—Están bé 'ls seus treballs de barrina. No acceptém lo pseudónim usat per vosté, pues á pesar del sub-ratllat no s'hi veu la broma.

NOTA.—Per falta d'espai deixém de contestar avuy y deixarém de contestar sempre cartas sens interés polítich, com també las preguntas ignocentas y puerils consultas que alguns nos dirigeixen.

L. D.

ANUNCIS.

EPISODIOS TRADICIONALISTAS.

ALBUM DE PERSONAJES CARLISTAS

con sus biografías,

por D. F. de P. O.

En la próxima semana se publicará el 4.º cuaderno, con los retratos de don Antonio Aparisi y Guijarro y de don Juan M.ª Maestre.

Imp. de Bertrán y Altés, Pelay, 6, baixos.